

VILNIS

Lithuanian Peoples Daily—Lietuvių Liaudies Dienraštis

Su Pirmą Spalio
Prasideda 'Vilnius' Vajus

Už Jangtinių Tautų
Karinę Pergalę

VOLUME XXIV, NO. 233.

PIRMADIENIS, SPALIO (OCTOBER) 4 D., 1943 M.

KAINA TRYS CENTAI.

KASDIENA...

Generolai Tarsis
Partizanai Veikia
Nacių Strategija
Nori Taikos

Amerikos, SSSR ir Britanijos generolai turės konferenciją, sako AP pranešimas iš Londono. "Briliantiškas Sovietų ofensyvas" ir "įvykių sparta" kituose frontuose reikalauja tokių konferencijų.

Gal teks pakeisti kai kas karo planuose. Britanijos vyriausybė berods planavus išgesianai kairi ir gal turės persiorientuoti.

Raudonoji Armija puola Gomeļ ir Mogilevą Baltarusijoje. Viena dalis armijos eina iš Veličje Luki link Vilniaus, kita—link Minsko. Pietiniame fronte SSSR armija eina link Perekop, kad visi uždaryti vokiečių pasitraukimas iš Krymo. Priėti Perekopą nereikia persikelti Dnieprą, o tai svarbu.

Vilniaje užmūsta gestapo galva keštinga Padaba. Minske užmūsta nacių viršiva Wilhelm Kule. Laidojami pastarųjų skalyta jo būriškais, kuriame sako, kad 15% nacių ūkio ir misky užvedę Baltarusijoje nužudyti partizanų.

Hilferio karo stahus skundžiasi, kad frankininkai vokiečių armijai signal vokiečiai tiksliai kelius užblokuoja, susikemas ant bėgų tarvymu jiems reikia ten stovėti.

Kas tai kad Berlyno radijas nesheldia rusų tiek "neišnainingais," kad jie tyčia kelius klotė.

Nacių strategija Italijoje matyti yra ta pati, kaip buvo Sicilijoje. Pradžioje jie smarkiai šoko, o paskui pasileido bėgti ir bėgti.

Neapolį jie jau apleidė ir nėsėdina į Rygą.

"Blickrygo" vokiečiai jau nebando, jei bent į atbulą pusę.

Aliantų aviacija vėl bombarduoja Vokietijos miestus. Nėra tokio didmiečio Vokietijoje, kuris nebūtų daužytas.

Užimtas Foggia, Italijoje, gauta labai svarbi aviacijos bazė, iš kurios galima Europą bombarduoti.

Bombardavimas miestų naikią gamyba, daro suturti šalį, taipgi atitraukia iš frontų anti-orlaivinių kanuolių.

Washingtono padaryta keli svarbūs žingsniai link kooperavimo su SSSR ir po karui.

Nauju ambasadorium Maskvą paskirtas W. Averell Harriman, kurį tūli vadino Stalino draugu.

Valstybės Sekretoriaus pavaduotoju paskirtas naujas žmogus, tuo būdu neliešta nei žemias neprielankus Sovietams.

Cordell Hull, sakoma, vyks į Maskvą konferencijai su Eden ir Molotovu.

Suomija laukianti SSSA taikos pasiūlymo, po Vaino Tanner kalbos Suomijos valdžia, Hitlerio įnagis, sako taikytusi 1939 metų ribežais.

Kas ji duos? Ji taikytusi Suomijai, bet vargiai jai jį politiškai laimė. Kas kitas taikų todėl?

audor...
Lietuvos valdžia irgi ieškanti grai atviresni. Ji ne-

Australiečiai Paėmė Finschhafen

BALTARUSIJOS FRONTE GRUM-TYNES DAUG SMARKESNĖS

Kovos Sož ir Pronia Paupiais. Nuo Mogilevo 28 Mylios. Išmušta 5,500 Hitlerininkų

Vėliausiomis žiniomis, Raudonoji Armija pažengė pirmyn Gomeļo kryptimi 10-15 mylių ir išvadavo 270 miestelių ir sožų.

Už Kijevą ir Dniepropetrovską eina siaubingi mūšiai. Su naikinta prieš 90 tankų ir 50 lėktuvų.

Baltarusijos fronte vokiečiai desperatiškai ginasi, bet generolo Popovo vadovaujamos armijos stumiasi pirmyn per pelkes, miškus ir pabirusius kelius.

Užėmę Čerikovą Raudonosios jėgos pasiekė Pronia upę iš kur tik 22 mylios iki vieškio, jungiančio Mogiliovą su Gomeļiu.

Keliose lygiavietose Raudonoji Armija persikėlė per Sož upę. Iki Mogiliovo Raudonajai Armijai 28 mylios.

Gomeļo kryptimi suardyta stiprios nacių apsigynimo pozicijos, paimta daug maisto, amunicijos ir išmušta virš 1,000 vokiečių. Iš viso perėję šeštadienio visuose frontuose išmušta 5,500 hitlerininkų ir išlaisvinta 460 apgyventų vietų.

Pastaromis dienomis hitlerininkai sutraukė Baltarusijos frontan daugiau rezervų ir pradėjo smarkias kontratakas.

Generolo Popovo armijos eina pirmyn per frontą ilgio 40 mylių. Pralaužia centras vokiečių linijos Gomeļis-Mogiliovos-Orša-Vitebsk.

Aleksandro Kollontaj Pareikimas

STOCKHOLM, 3 Spalių.—Sovietų Sąjungos atstovė švedijoje, Aleksandra Kollontaj, kalbėjosi su Londono "Daily Express" korespondentu. Ji kategoriškai pareiškė, kad gandai apie separatistšką taiką SSSR ir Vokietijos yra begėdiška vokiečių propaganda. Apie tą propagandą ji atsiliepia su pasipiktinimu.

Aleksandra Kollontaj tikisi, kad santykiai tarpe Talkininkų bus geresni ir geresni. "Karas išmokino mums vienai kitais pasitikėti"—pridūrė jina.

Naujas Sovietų Atstovas

LONDONAS, 2 Sp.—Čion atvyko Fedor Gusev, naujas Sov. Sąjungos atstovas. Jį pastatavo Sir John Monek, vice-maršalas britų diplomatinės tarnybos.

bando dumti akis, kad jie nori gauti daugiau kaip turėjo.

Šiės satelitai džiaugiasi gavę kų turėjo, ypač jei savo kailį išgelbėtų.

Community and War Fund, kuris apima 15 skirtingų tautų šelpimo komitetų, pradėjo vaujį šį mėnesį. Chicagoje šiek sukelti virš \$12,000,000. Tai yra svarbus vaujus. Visi turime prisidėti prie jo.

V. Andrulis.

Smarkūs mūšiai eina Sož paupiais, kur Sovietų koviniai trijos vietose perėjo per upę.

Tamano pusiasaly, kaip praneša iš Maskvos, užimta stambios vokiečių pozicijos.

Maskva praneša, kad Sovietų aviacija daužo vokiečių pozicijas anapus Dniepro. Vokiečių pasitraukimas kaip kur vorto jų bėgimu.

Čekai ir Sovietų Sąjunga

LONDONAS, Spalio 2.—Trentinė Čekoslovakų valdžia dar kartą pareiškė, kad ji norinti atnaujinti savo sandarą su SSSR. Ji laikosi tos pozicijos, nežinūrint įvairių diplomatinių skerspajnių.

Nors prezidento Benešo kelionė atidėta dėl tų pačių diplomatinių skerspajnių, bet ji įvyks. Čekoslovakų valdžia laikysis Benešo pozicijos, kaip jis ją nustaė 1942 metų pabūgoje. Tam pritarią ir okupuotos Čekoslovakijos žmonės.

Švedija Išpėja Vokietiją

STOCKHOLMAS, 3 Sp.—Švedijos valdžia informavo Berlyną, kad Švedijoje kils didelis pasipiktinimas, jeigu Danijoje naciai pradės persekioti žydus kaip jie persekioja juos kitose okupuotose šalyse.

Švedijos valdžia sutinka duoti pastogę visiems Danijos žydams. Ji piktinasi, kad juos taip žiauriai persekioja.

Kelios dienos atgal Švedijon atvyko keli šimtai žydų paėgėlių.

Atvyko Meksik. Finansistai

NEW YORK, 2 Sp.—Atvyko Meksikos finansų ministeris Eduardo Suarez, taip-pat ir keli kiti žymūs finansistai.

Jie atisakė kalbėt apie savo kelionės tikslą.

JUGOSLAVAI KAUVASI SU NACIAIS FIUME IR KITOSE VIETOSE NAUDOJA ITALŲ ARTILERIJĄ

LONDONAS, 2 Sp.—Jugoslavų laudies armija mušasi su naciais už kontrole ant uosto Fiume, kuris yra ir stambus industrinis centras. Jugoslavų armija naudoja artileriją, kurią ji gavo ar atėmė iš Italų. Mūšiai eina Fiume priemiesčiuose.

Apie Gorizia praneša, kad ji paversta griuvėsiais. Gorizia kontroliuoja naciai.

Hedkoteris generolo "Tito" (Josip Brozovich) praneša, kad mūšiai eina ir Suzek apielinkėse.

Nors vokiečiai pirmiau buvo

Sovietų Sąjungos ambasadorius Washingtono Andrei A. Gromyko ir šeima. Jo šeima neseniai atvyko Amerikon. Atvaizde matytiš Mme. Gromyko sėdi, o šalia jos stovi vyriausiasis sūnus Anatoli. Ambasadorius laiko ant kelių dukrelę Emilia.

STAMBI AUSTRALIEČIŲ PERGALĖ

IŠ EILES SEKS RABAUL

ALIANTŲ ŠTABAS Pacifike, 3 Sp.—Po vienuolikos dienų apgulus australiečiai paėmė Finschhafeno bazę, Naujojoje Gvinėjoje. Tuo būdu beveik visas Hon pusiasalis Aliantų kontrolei.

Paėmus Finschhafeną atsidarė geri perspekai, pradėti ofensyva New Britain salose, nes nuo tų salų Aliantas skiria 70 mylių platumo Dampier sąsiaura. New Britain salose svarbiausia japonuose šalyse.

Pearl Harbor Atbalsiai

WASHINGTON, 3 Sp.—Karo departamentas praneša, kad šiuo laiku nepatogu pradėti bylą prieš admirolą Kimmel ir generolą Short, kurie kaltinami apsilėidimu ir nepasiruošimu pasitikti pasalngą japonų ataką ant Pearl Harbor, 7 d. gruodžio, 1941 m.

Veikiausiai, jie bus teisiami po karo.

Evakuoja Vokiečius Iš Lietuvos

STOCKHOLMAS, 3 Sp.—Čion praneša, jog iš Baltijos kraštų pradėjo evakuoti vokiečius, kurie buvo atbėgę iš bombarduojamų Vokietijos vietų. Švedų laikraščiuose pasirodė fotografijų vokiečių vaikų iš Berlyno ir Hamburgo, kurie buvo atvykę Pabaltijon ir kuriuos dabar gabeną kur kitur.

Vokiečiai kolonistai taip-pat pradėjo kraustyti iš Pabaltijos. Alfredas Rosenberg, hitlerinis ministeris okupuotiems kraštams, neseniai skundėsi, kad partizanai užmušę daug kolonistų.

JAPONAI AMERIKIEČIAI KARE

ALIANTŲ ŠTABAS AFRIKOJE.—Prie penktosios armijos, kuri kovoją Italijoje, priskirtas ir japonų batalionas. Tie japonai yra gimę Amerikoje. Jie Amerikos piliečiai.

Gen. MacArthur'o štabas praneša, kad bėgū rugėjo mėnesio Kolombanegara salos pakraščiuose nusikandama bent šimtas japonų baržų.

PENKTOJI ARMIJA 20 MYLIŲ ARČIAU PRIE ROMOS

NAUJOS VOKIEČIŲ POZICIJOS TIES VOLTURNO. MONTGOMERIO ARMIJA UŽĖMĖ LUCERO IR SEVERO

ALIANTŲ ŠTABAS Afrikoje, Sp. 2.—Amerikonus ir anglus, įgyjavusius Neapolin, vietos gyventojai išdaušingai priėmė, kaip išvaduojuos.

Iš Neapolo vokiečiai pasitraukė Romos kryptimi. I šiaurę nuo Romos juos jau nuvijo 20 mylių. Manoma, kad nauja vokiečių apsigynimo linija bus ties Volturno, 25 mylios į šiaurę nuo Neapolo.

Sunki Padėtis Indijoje

BOMBAY.—Kalkutoj ir visoje Bengalijos provincijoje padėtis labai sunki. Daugybė žmonių badauja, daugelis miršta iš bado.

Valdžios įsakymas, įvedęs kainų kontrolę, nedavė apčiuopiamų pasekmių, nes spekuliantai sukavojo maisto produktus. Tas skaudžiausia paliėt biednuomene.

Liaudies organizacijos, ypač Komunistų Partija, reikalauja pradėti tikrą kovą su spekuliantais.

Iš valdžios reikalaujama tiesioginės pagalbos.

Vėl Bombardavo Emdeną

LONDONAS, 2 Sp.—Amerikos bombanėšiai vėl daužė Emdeną, vokiečių laivyno bazę. Išdrėbta bent 1,000 tonų bombų. Nuostolių priešui padaryta didelių.

Anglų bombanėšiai padarė ablavą ant Hagen, Ruhr sritys, kuris randasi netoli nuo Dortmund. Ant Hagen išdrėbta daugiau kaip 1,000 tonų bombų. Tik du Aliantų bombanėšiai nesugryžo namo.

BOSTONE PRASIDĖJO AMERIKOS DARBO FEDERACIJOS KONVENCIJA KAIP BUS SU JOHN L. LEWISU?

BOSTONAS, 2 Sp.—Bostone prasidėjo Amerikos Darbo Federacijos konvencija. Konvencija turės pasisakyti via eile klausimų, kurie paličia karį. Taip-pat bus gyvendinta klausimai apie tarptautinę darbo unitį vienybę. Neabejojama, kad konvencija parems prezidento Roosevelto politiką.

Vieni iš klausimų, kuris labiausia sužadins delegatus, bus klausimas apie tai grąžinti ar negrąžinti J. L. Lewis'o vadovaujamą angliakasių unitį i Amerikos Darbo Federaciją.

Buvo manyta, kad J. L. Lewis ištrauks savo aplikaciją, bet jis to nepadarė. Jis tikisi, kad didžiama delegatų pasisakys už angliakasių unitjos priėmimą.

Vokiečiai ginasi dideliu aparatumu, bet juos laipsniškai stumia ir stumia atgal.

Aštuntoji Montgomerio armija vėl pažygiavo 30 mylių pirmyn. Ji užėmė du miestus Lucero ir Severo. Jos kontrolėje visa Gargano sritis.

Iš Korsikos praneša, kad naciai susikuopė Bastia ir jos apielinkėse.

Neapoly buvo pasislėpę nacių ir Italų "snaiperių." Italai "snaiperiai" buvo Mussolinio šalininkai. Juos likvidavo.

Po to, kaip Neapolis pateko į Aliantų rankas, vokiečiai dar mėgino jį bombarduoti iš oro, bet ne pasekmių. Juos išvalė Aliantų lakūnai.

Iš Neapolo vokiečiai spėjo išsigabenti visus savo karo pabūklus. Jiems pasisekė pasitraukti tvarkingai.

Neapolo gyventojai pasakoja pasibaštinę dalykus apie vokiečių žvėriškumus. Žmonės jautėsi nelygiant pragare. Dabar jie lengviau atškvėpė.

Neapolo uosto Aliantai atrado visiškai sugriautą. Vidurn miestis labai tenkėntėjo.

Šiandien Aliantų aviacija bombardavo tiltus per upes Volturno ir Grazziance.

Beveik Du Bilonai Daugiau

WASHINGTON, spalio 2 d.—Izdo sekretoriaus Morgenthau pranešimus, trečioji karo paskalo apsaivainavo dideliu pasisekimu. Sukelta daug daugiau nei juo 15 bilionų. Iš viso sukeltą beveik 17 bilionų.

19 valstijų joms nukirtas kvotas išplėsi su kaupu. Jų tarpe ir Illinois valstija.

Pensylvanijai ir Indianaf trūko vieno nuosimčio iki kvotos išpildymo.

Amerikos Darbo Federacijon.

Prezidentas progresyvių mainierų unitjos, Lloyd Thrush, iš Springfield, Ill., delegatuose pradėjo intensyvi vauj, kad sudaryti didžiumą prieš Lewiso priėmimą. Jis smerkia tulus Federacijos vadus, kurie stovja už Lewis'o priėmimą, nes tuo būdu jie nori sustiprinti savo poziciją.

Dar prieš nacionalą konvenciją via eilė šėitavų konvencijų pasisakė prieš Lewisą.

SUOMIAI "TAISOSI"

STOCKHOLM, 2 Sp.—Suomijos valdžia nepripažysta, kol-kas, Mussolinio valdžios. Italijos atstovas Suomijoje sakosi palaikys Badoglio valdžią.

"VILNIS"
(THE SURGE)

LITHUANIAN PEOPLE'S DAILY

Published daily except Sunday, and on every Thursday together with the regular edition is included an English Section. In the Workers Publishing Association, Inc. Subscription rates in United States, Canada and South America one year \$8.00, six months \$3.25. Chicago \$8.00, six months \$4.25, foreign countries \$8.00, six months \$4.50. Subscription rates for the Thursday edition, including the English Section, in Chicago 1 year \$2.50, six months \$1.50, outside of Chicago, 1 year \$4.00, six months \$2.50.

Advertising rates on application
3116 South Halsted Street, Chicago, Ill.
PHONE, VICTORY 7325-7326

Entered as second class matter: September 23, 1926, at Post Office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

Prie Glaudesnio Veikimo

Associated Press pranešimas iš Londono sako:

"Rusijos briljantiškas sekmingas ofensyvas rytiniame fronte—kas gali pakeičti jį visą karą eiga—privėdė prie griežto nusprendžio ankstyvos draugiškos konferencijos Amerikos, Britanijos ir Sovietų Sąjungos kariuinių štabų..."

"Ivykių sparta visuose karo frontuose" yra tokia, kurios išankstai nenumatyta. Tam reikalinga militarinė diskusija, po kurių gali būti pakeisti, pagerinti planai karo laimėjimui.

Britanijos vyriausybė, kaip rodo premiero Churchillio kalba, planavus daug ilgiam karui, negu bus reikalinga. "Sparta ivykių" karo frontuose rodo, kas galima greičiau laimėti.

Konferencijų dalyvaus žymūs militariniai vadai Sovietų, Amerikos ir Britanijos ir gal panaujins planus, pritaikins juos greitesniam karo laimėjimui.

Kaip rodo, vienas pačių reikalingiausių žygių karo laimėjimui dabar yra frontas kur nors Prancūzijoje, ar kitoj šaly vakaruose.

Tokiam žygiui iki šiol buvo priešinga Britanijos vyriausybė. Jei dabar ir ji mato, kad karas galima greičiau laimėti, gal ji persiorientuoja ir to fronto reikalu.

Militarinės diskusijos trijų valstybių konferencijai gali daug prisidėti ne vien prie glaudesnio veikimo kare, bet ir prie kooperavimo po karui.

Svarbus Vajus

Spalių pirmą dieną prasidėjo vajus Community and War Fund. Šis fondas apima Russian War Relief ir 14 kitų fondų. Jis gelbės visus žmones reikalingus pagalbos užsienyje.

Šio fondo planas rinkti aukas bus tokis: Kiekvienoj imonėj, kiekviename name, kiekviename ofise bus paskirta atsakomąji žmonės, kurie rinks iš ten dirbančių ar gyvenančių po tam tikrą sumą pinigų.

Draugijos ir įstaigos raginamos aukoti, bet iš pavienių bus renkama tik tuo vienu būdu—namuose, darbe, ofisuose.

Chicago kvota bus virš 12 milijonų dolerių, tai yra virš milijonas pavienių, kurie privalo aukoti šiam fondui, taipgi daugelis įstaigų, kurios aukos gausiai. Dvylika milijonų dolerių tad nebus sunku sukelti.

Kai kurios įstaigos jau pažadėjo pò kelis ir keliolika tūkstančių aukoti.

Aukodami, duodami šiam fondui gelbsti SSSR, Lietuvos, Čekoslovakijos, Lenkijos, Prancūzijos, Belgijos ir visų šalių, kurios buvo okupuotos ir kurių žmonės karo nerioti.

Laikykite sau pareiga duoti šiam fondui. Atminkite, kad milijonų žmonių padėtis yra labai rūsti ir bus rūsti po karui. Karas ištrenkė virš 30,000,000 žmonių iš jų sodybų, išblaškė juos. Atstatyti juos į normalų gyvenimą bus reikalinga daug lėšų ir pastangų. Community and War Fund tuo reikalu rūpinsis.

Mūsų pareiga dėlto šį fondą kiek galime remti.

Amerika ir SSSR

Prezidentas Rooseveltas paskyrė naujuoju Amerikos ambasadoriu Sovietų Sąjungai William Averell Harriman'ą,

vieton rezignavusio admirolo W. H. Standley.

Tai yra geras parinkimas. Harrimanas yra stambus finansierius ir gelžkelio magnatas, bet jis taipgi yra vienas pirmųjų naujadalybininkų ir pilnai remia pruzendzo Roosevelto karo programą ir abeinau ju nusistatymą.

Harrimanas taipgi buvo pasiūstas į Maskvą kaip galva Amerikos misijos patyrimui kas reikalingiausia Sovietams ir kaip geriausia galima pristatyti karo reikmenų. Jis sugryžęs iš SSSR buvo dideliai entuziastingas dėl Sovietų karo pastangų ir tuo šalies kariuomenės. O tais laikais vokiečiai dar smarkiai ėjo pirmyn ir daugelis Amerikos diplomatų ir "militarinė žinovų" nekaip žūrėjo į SSSR pagėjumą atsilakityti. Harrimanas betgi pasirodė atydas tėmytojas ir pastebėjo SSSR kariuomenės ir žmonių pastangas ir jėgas.

Jis nėra karjerinis diplomatas—nesimokines tam. Bet ir Joseph Davies nebuvo karjerinis diplomatas, o jis labai daug prisidėjo prie Amerikos ir SSSR santykių pagerinimo, prie didesnių abiejų šalių viena kitos pažinimo.

Mr. Davies buvo pats geriausias Amerikos ambasadorius Sovietams. Harrimanas gali būti antras tokis, taip atrodo sprendžiant jį iš jo darbo artimoj praeityje.

Kiti keli žygiai Washingtono taipjau rodo mūsų vyriausybės pastangas prie dar geresnių santykių ir kooperavimo su SSSR nevien laike karo, bet ir po karui.

Paskyrimas E. R. Stettiniana į vietą rezignavusio Sumner Welles'o yra geras žygis. Jei būtų ta vieta tekus vienam iš p. Hull pagalbininkų, kurie laikomi antisovietiniai nusiteikusiai, būtų nekaip atsilėpė į Amerikos ir SSSR santikius.

Washingtono sutikimas net ir Maskvoj laikyti trijų valstybių užsienio ministerių konferenciją irgi geras žingsnis kryptin Sovietų ir Amerikos kooperavimo.

Sovietų priešai Amerikoje dėlėi to nepatenkinti, ypač paskyrimu Harrimano ambasadorium.

Kokia "Panaberija"

Stockholmas praneša, jog rugsėjo 24 Suomijos finansų ministris Vaino Tanner, socialdemokratų lyderis ir nacių tarnas, pasakęs prakalbą, kurioje išsireiškė, kad Suomija "atsteigtų normalius ryšius" su Sovietais, jei gautų užtikrinimą.

Kokio užtikrinimo Tanneris nori? Gal išsiskukimio nuo bausmės už padėjimą Hitlerio kriminalinei agresijai?

Tanneris laukęs Sovietų atsakymo. Kokia "panaberija". Net ir matydami sau galą jie nesilo tuokios tiesioginiai, bet išsireiškėdami kalbose.

Maskaiva betgi nesiskubina su propozicijom. Tuo tarpu Suomijos žmonės vis labiau bruzda, o Sovietų armijai artinantis prie Pabaltijo kraštų ir Suomijos fašistinė valdžia vis labiau bijo.

Jei tikėti tam pranešimui, jau 9 iš 12 ministerių sutinka taikytis su SSSR 1939 metų rubežiais. Trys dar tam priešingi, bet kiek daugiau pabauginai ir tie nesipriešins.

Kokie jie "duosnūs". Jie taikytųsi SSSR lėšomis. Tai yra druginimas savyes. Jie taikysis bile sąlygomis. Suomija turės pasiduoti ir veikiausia žos žmonės trenks Hitlerio bernus iš vyriausybės. SSSR jų siūlymo, kaip rodo, nepaiso.

Maskvos radijas švedų kalba programė pasmerkė fašistinę Suomijos valdžią, kuri tarnauja Hitleriui liedama Suomijos žmonių kraują. Taipgi pasmerkė ir socialdemokratą, įsikinkę tarnauti naciams kare prieš demokratiją.

Tanneriui teks daugiau padaryti kaip prakalbą pasakyti. Jis turės eiti lauk iš valdžios. Jam dar gali tekti ir bausmės už karo kriminalystes.

A P Ž V A L G A

ČEKŲ KUNIGAS UPIE TIKYBĄ SOVIETUOSE

Kun. František Hala, viceprezidentas Čekoslavų Valstybinės Tarybos, labai patinkintas sudarymu bažnyčios sinodo Sovietų Sąjungoj. Kaip Čekoslavų buletinas paduoda:

"Analizuodamas istorinę reikšmę Stalino pastarojo nusprendžio, kunigas Hala sako, jog visos tautos savo istorijoj pergyvena periodą, kuriame, po revoliucinių atmainų, valstybės idealai susikerta su tikybiniais idealais. Po Prancūzijos ir Italijos, Rusija irgi perėjo per šią fazę, dėlto, kad ortodoksų kunigija buvo labai susirišus su carizmu režimu. Po trumpo periodo susikirtimų, Rytinė Bažnyčia, atsikraščius praieities, tapo vadovaujamu elementu Sovietų žmonių kovoje už laisvę. Susikalbėjimas bažnyčios su valstybe rodo nevien tai, kad medžiaginiai ir ideologiniai elementai Rusijos kovoj bendrai susijungė patriotizmo karui, bet tai taipjau rodo vidutinę Sovietų valstybės konsolidaciją. Vokiečiai, kurie bandė įkalbėti, kad jų karas yra kruciata už krikščioniškus principus, šventvagiškai dangstė klusningą krikščionybę savo žudingus darbus ir įkalbinamo patriotinių kunigų."

Tikrai, bažnyčia Rusijoje buvo įrankis carizmo. Ji padėjo išnaudoti ir vergti žmones. Ji buvo carizmo režimo policiantas, kuris pragaru bauginamais padėjo laikyti žmones nelaisvėje. Lietuviams gerai žinoma kaip gelbė katalikų kunigija. Lietuvių kunigija juk buvo tautinės mažumos kunigija ir mažiau susirišus su carizmu, bet ir ji prisiryngus tvirtino, kad caras yra Dievo įpėdinis ant žemės.

Nuvertus carizmą bažnyčia bandė tęsti tą politiką. Visai natūralu, kad tarp jos ir naujos valdžios negalėjo būti gerų santykių.

SSSR valdžia yra žmonių valdžia. Jei bažnyčia su ja jau susikalba, tai ir ji jau yra ne ta, kuri stojo už privilegijas mažumos žmonių ir prieš interesus daugumos; ir ji jau turi būti su žmonėmis.

Siame kare prieš Hitlerį ir jo Ašį bažnyčia Sovietuose pasirodė einanti su žmonėmis, už jų ir jų šalies gerovę.

Kodėl daug katalikų dvasiškijs vis dar drabsto purvais į SSSR, nors ta šalis išgelbėjo ir katalikų bažnyčią nuo pavojaus, kurį fašizmas jai neša?

Is lauko Sovietų Sąjungos visos reakcinės ir fašistinės jėgos eina prieš SSSR. Bažnyčia artimai su jomis susiryngus ir dėlto eina su jomis prieš SSSR.

Bet atsiranda ir kitur tokie, kurie atmeta seną politiką.

Anglijos bažnyčia ypač žymiai keičia savo atsinėimą, o tai gal būt dėlto, kad ji geriausia pajuto fašizmo pavojų, kad jos maldnamių daug sugriauta; dėlto, kad ji buvo arčiau pavojaus ir geriau kitų šalių bažnyčių permato kaip Sovietų heroiškas ka-

ras išgelbėjo daugumą Anglijos bažnyčių nuo sugriovimo ir visą bažnyčią nuo pavojaus.

Ką kunigas Hala sako apie istorinius ivykius, tame irgi yra tiesos.

Bažnyčia veik visur aršiausia kovojo prieš naują santvarką. Ivykus revoliucinėm permainom, nauja santvarka visuomet turi slopinti bažnyčią, kaip savo aršiausią priešą.

Prancūzijos revoliucija nebuvo tokia, kaip Rusijos. Ji nesukūrė darbininkų valdžios, neigi ji pamatiniai pakeitė ekonominę sistemą. Bet po tos revoliucijos bažnyčia buvo slopinama, kaip prieš revoliuciją ji kovojo prieš viską, kas buvo naujo, geresnio, pažangesnio.

Kaipo konservatyvi, dažnai reakcinė visuomenės institucija bažnyčia pasiskiausia pajėgia prisitaikyti prie naujo gyvenimo. Bet ji prisitaiko negalėdama praversti savo politikos, negalėdama ant savo pastatyti.

IŠSIGANDES KONGRESMANAS.

Kongresmanas Fred Busbey, iš Ilinojaus, gerokai apimtas baimės. Jis piktai šaukia prieš E. Browderio prakalbą, pasakytą Chicagoj, bet tai dar pusė bėdos. Ji labiau baugina maršalas Juozas Stalinas. Busbey, kaip paduoda Hearsto laikraštis Chicagoj, pareiškęs:

"Stalinas įsitikinęs, jog kaip tik grius Hitlerio valdžia, vienatinė grupė organizuota ir galinti užimti svarbiausias pozicijas Vokietijoj bus Komunistų Partija."

Toliau jis biskį sumažino savo baimę, bet negali jos visai atsikratyti. Jis sako:

"Maskva žino, jog bile valdžia prašinus Hitlerio valdžią turės būti komunistinė ar komunistų kontroliuojama valdžia."

Kaip matote, p. Busbey yra atviras. Jis bijo Hitlerio valdžios nuvertimo ir taip sako. Sulyg jo samprotavimo, geriau palikti Hitlerį, nes bile kokia kita valdžia bus komunistinė ar jiems pritarianti.

Dabar jums bus visai aišku dėlko p. Busbey puola Earl Browderį, komunistą, ir dėlko Hearsto laikraštis taip noriai rašo apie jį ir kartoja jo kalbą.

Be p. Busbey čia parodo ir kita dalykų. Jis visai netiki į demokratiją ir jos jėgas. Jis netiki, kad Amerika ir Anglija bent ką reikš po karui Europoj. Viskas eis Sovietams.

Artinasi kongresiniai rinkimai. Busbey distriktio rinkikai tikrai turėtų susirūpinti savo kongresmanu. Amerika kariauja prieš Hitlerį ir hitlerizmą, o tas kongresmanas nori, kad Hitlerio valdžia nebūtų nuversta, nes tada komunistai įsigalės. Amerika kariauja už demokratiją, o tas kongresma-

DAR APIE TALKININKŲ MILITARINĘ VALDŽIĄ (AMG.)

Jau buvo "Vilnyje" rašyta apie Talkininkų Militarinę Valdžią (AMG) ir tuo klausimu išreikšta nuomonė. Bet kadangi klausimas platus ir turi didelės svarbos taikos įvedimui ir pokariamiam susitvarkymui, tai dar tenka gryžti prie AMG.

Suprantama, kad užėmus nacių valdomus kraštus teks militarinei komandai palaikyti tvarką. Bet kaip ilgai ta tvarka pasiliks, tai yra plačiai diskutuotinas dalykas.

Tuo klausimu parašė editoriaļ kunigų "Draugas" ir girgandziai švokščia, kad komunistai priešingi AMG. Tuoj kunigiškai nurietė ir paprastu melavimo būdu nupasakoja, būk Maskva taip diktuoja.

I nuolatinis jų sapalojimas apie Maskvą niekad netaisakinėjame, nes tai lunatikų plepalas. Tačiau kas reikia pasakyti, tai tas, jog "Draugo" redakcija nežino net AMG juridikinių mierų.

Rugsėjo 30-tos laidoj rašo, kad AMG steigs valdžias nacių okupuotose teritorijose kai jos bus paliusuotos. O tai visai apsilenkimas su tuo, ką AMG numato veikti.

Aliantų Militarinė Valdžia numatyta taikytai net nacių okupuotoms vietoms, kada jos bus išlaisvintos, bet Ašies valstybių teritorijoms tvarkyti kaip bus sumaktėtas fašizmas, nacizmas ir japoniški samurajai. Jeigu šimutis to nežino, tai jam galime pasakyti, kad Prancūzijos kolonijos liko išlaisvintos iš fašistų, bet ten nėra AMG valdžios. Tas vietas valdo Prancūzų Tautinio Išlaisvinimo Komitetas. AMG yra Sicilijoj, nes ta sala buvo dalis Italijos. Bet ir tai kaip plačiai veikia ta Aliantų Militarinė Valdžia, tai visai mažai žinių yra.

Pasakysime dar daugiau. AMG veikimas daugiau numatytas po karo, kai ateis taika. Bet ar tai pats geriausias būdas demokratizuoti tuos kraštus, kuriuos fašistai valdė, pasilieka klausimas.

nas mano, kad demokratija bereiksmė ir po karo ji viską užleis komunistumi.

Beje, kuomet lietuvių SSSR priešai, kaip matėme iš marijonų "Draugo", mano, kad Amerika ir Anglija net ir Sovietų teritorijas "laikiniai valdys" po šio karo, tai p. Busbey, kuris taipjau yra prieš SSSR nusiteikęs, bijo, kad Sovietai gali visą Europą užvaldyti.

Tokie sapalojimai, kaip vienu, taip kitų, gali tik pakentki karo pastangoms, jei bent kas patikės toms nesąmonėms.

Kongresmano kalba ypač patiks naciams. Ar gi ne tą patį sako Goebbelsas ir jo propagandistai?

Jie taipjau gaudina svietą, kad hitlerizmą nuvertus komunistas nušuos nevien Europą, bet ir visą svietą.

Kiek liečia Graikija, Prancūzija, Belgija ir Norvegija ir daugelį kitų šalių, kurias šiandien naciai yra okupavę, tai po tų šalių išlaisvinimo Talkininkų Militarinės Valdžios neturės progos pasireikšti. Tų šalių tremtinės valdžios gryš namo ir jos imsis valdymu. Žinoma, gali ir atsitikti taip, kad tų šalių žmonės turės įsteigę savo valdžias. Tuomet toms tremtinėms valdžioms teks su tuo faktu skaitytis.

Be tai daugiau ar mažiau tik spėlojimai. Mes nieko nežinome kaip bus ir kokia padėtis susidarys. Tai grynai tų šalių žmonių reikalas. Kaip fašizmas gali grūti Aliantų armijoms nepasiekus.

Kodėl "Draugas" Taip Labai Nori AMG?

Šimutis nebūtų tuo, kuo yra nepaleidęs klerikaliskai fašistuojančio katino iš maišo. Jam nesvarbu kur bus kur nebus AMG, bet bile būtų Pabaltijos krašte. Bet jis apsigaus, kaip tas prūsas ieškojęs pinigų ant galo dygelo. Taip jam bus su AMG Pabaltijos krašte.

"Draugas" ve ką pareiškia:

"Kaip gerai žinomi, Sovietų Rusijos armijai artinasi prie Baltijos valstybių ir Lenkijos. Ir dėlto Sovietų Rusija, kaip Amerikos ir Anglijos santarvininkė, tuojau, kaip tik išvys vokiečius iš tų kraštų, turės pakviesti AMG, kad perimtų valdžią, laikinai tvarkytų jų reikalus ir padėtų Lietuvos, Latvijos, Estonijos, Lenkijos ir kitų kraštų žmonėms atsteigti laisvas ir nepriklausomas valstyves ir savo laisva valia, be svetimios itakos globos ar prievartos, išrinktų sau tinkamą valdžią."

O kaip žinia, Šimutis yra pirmininkas Amerikos Lietuvių Tarybos, kuri yra net prašymus siuntus, kad Amerika tuojau pasiųstų savo armiją į Lietuvą, kaip tik Raudonoji Armija išlaisvintų tą kraštą.

Kelios savaitės atgal jis Pitsburge net prakalbą pasakė, kad tuojau Lietuvoj užplėvėsuos Amerikos vėliava.

Simučių aspiracijos labai didelės. Kiek čia jam trūksta pralenkti Smetoną ir būti Lietuvos prezidentu.

Bet tik visa bėda, kad jo viltyt kaip tos Baltruviėnės turtai iš rūgštaus pieno podynės. Saitelis nutrūko, pienas pasilėjo ir dingo išsvajotas dvaras.

Taip bus ir su vilmtis su dėtomis ant AMG.

Patarui Šimučiu negauti apoplekijos dėl savo saldus sapno apie AMG Pabaltijos krašte ir Lenkijoj. I Lietuvą Lietuvos Tarybų ta valdžia, kuri yra voje. I Lenkiją gali Lenkijos tremtinė (žinoma, jeigu (Pabaiga

WISCONSINO VOKIEČIAI ŠAUKIA VOKIETIJOS LIAUDĮ SUKILTI

Po susiorganizavimo "Laisvai Vokietijai" komiteto Maskvoje, amerikonaivokiečiai pradėjo veikti po to komiteto vardu. Rugsėjo 17 d. laidoje "Milwaukee Journal" tilpo raštas, po kurio pasirašė 43 žymūs organizacijų nariai ir profesionalai. Rašte raginama nevalandos nelaukti Vokietijos liaudžiai, bet tuojau kilti prieš Hitlerį ir visą jo valdžią, kad nuverstų ir sunaikinti ją.

Vokiečiai mato tik vieną išeitį išlaikymu savo tautos, tai jei jie patys stengsis su naikinti sužvėrėjusių nacijų lizdą ir tuom įrodys pasauliui, kad ne vokiečiai kaip tauta ir žmonės sukūrė šią baisią pasaulio skerdynę, bet šarlatanų gauja po vadovystę fašistų-nacijų ir jų vad Hitlerio.

Aišku, kad ne Vokietijos liaudis kalta už tų žmogudžių darbus, bet kruvinieji fašistai, tad jų yra pareiga jau dabar stoti į ginkluotą pasipriešinimą ir įrodyti pasauliui, kad jie prieš nacius.

Jau kiek anksčiau buvo tokių atsisaukimų ir pritarimų "Laisvos Vokietijos" komitetui susidariusiam Maskvoje. Du Cleveland, Ohio, išeinanti vokiečių laikraščiai atspausdino aukščiau kalbamą komiteto Manifestą. "Transylvania - American Peoples Journal" talpino rugsėjo 2 d., o "Sentinel and Advertiser" talpino rugsėjo 8 d.

Jie indorsuodami Maskvos komiteta pažymėjo, kad Vokietijos žmonės turi patys įrodyti, kad jie nori laisvės ir dėl jos stoja į kovą prieš nacijų gaujas. Jie turi sumušti Hitlerio ir Goebbels melus, kuriuose jie sakė, kad Vokietijos žmonės stovi su jais visais klausimais. Tik sukilus ir bendrai kovojant prieš nacius Vokietijos liaudis galės išsigelbėti save nuo galutinio pražūties.

Pasirašiusių tarpe po atsisaukimu yra: Fred Brots, sekretorius Wis. Federacijos vokiečių - amerikonų draugijų. Eugene Reisel, prezidentas vokiečių-amerikonų klubo. Karl Sewtz, pirmininkas kultūros ir lavinimosi komiteto. Henry Koehler, prezidentas LeRoI Local 1756, UAW-CIO. Ir visa eilė žymių visuomenės veikėjų bet profesionalų.

Tiesa, kad yra ir Amerikoje daug vokiečių, kurie pilnai pritarė Hitlerio politikai ir jie dabar tyli, nors jau mažai yra bokių fanatikų, kurie betikėtų nacijų laimėjimams. Net pažūrėjus į mūsų lietuviškus pro-nacius, nors jie mažai turi savo smageninę košę, bet jau staugia vilko balsais. Tiesa, jie nesako, kodėl tas staigimas tokis garsus ir desperatiškas.

Siaip sau biskį pažūrėjus į politinį lauką gali pasakyti, kodėl jie taip šaukia. Nagi "audonoji Armija artinasi į Lietuvą, gal už savaitės

kitos, ar kiek ilgiau, sužinosime, kad Lietuvos liaudis išlaisvinta. Argi nebus širdies skausmo pro-naciams lietuviams, kad jie nespėjo užsisėsti vėl ant Lietuvos liaudies sprando ir pavergus ją laikyti?

Tad tas pats ir su nacijų agentais, kurie pasislėpę veikė čia, jie tikėjosi tapti dideliais vyrais naciams karą laimėjus. Dabar išrodo, kad tas sapnas sklaidosi ir jų ateitis dar tamsesnė, dar liūdnėsnė, negu ji buvo, nes bile žmogus, kuris žino, kad tokie elementai vedė nacius propagandą, turėtų juo mažiausiai su tokiais turėti reikalą, nes nacijų dėka tiek išskersta nekaltų žmonių.

Užsieniuose veikiant prieš nacius vokiečiai dar stipriau ir ryškiau turėtų atsiskaityti į Vokietijos liaudį, kad ji kiltų juo greičiausia, tik tuom ji galės save išsigelbėti ir palikti neišbraukta iš žmonių istorijos.

Wisconsino Pilietė.

Wisconsino Ūkio Produkcija Pakilo 20%

Iš Madison, Wis., paduodama tokios informacijos apie ūkio produkcijos pakilimą. Wisconsino ūkio darbininkai šiais metais tikrai prisidėjo prie pergaltis darbų. Nes jie savo atsidavusiu darbu pakėlė produkcijos našumą, vienu procentu dar žarvųjų auginime, kur bus sukenuota. Tą raportą pagaminamo Wisconsino ir Jungtinių Valstijų Agrikultūros skyrius.

Pažymi, kad Wisconsino stovi aukščiausiai daržovių auginime. Priskaitoma apie vieną ketvirtadalį miliono akერიų vien daržovių auginime, kaip tai žirniai, kornai, burokai, mažosios pupelės (lima beans), kopūstai. Kuomet kitose valstijose užaugus buvo žemesnis šiais metais negu perėjais, tačiau Wisconsino valstija pakilo 21%. Viso jie pagamino 432,940 tonų dėl kenavimo.

Per visą placiją Ameriką šiais metais dėl kenavimo daržovių yra pagaminta apie 2,218,340 tonų. Abėnai imant maisto produkciją šiais metais nebus taip silpnas, nors iš pavasario buvo perdaug lietus ir daug jau suvėluota pasėti arba pasėti supuvo, nes vanduo užliejo.

Kenoshietė.

ALJANTŲ STABAS Afrikoje, 1 Spalio. — Australiečiai apsupo Finschhafeną iš trijų šonų ir laipsniškai stumia japonų garnizoną jūron.

Visai prie pat Finschhafeno australiečiai užėmė Wankon. Paėmus Finschhafeną bus apvalytas nuo japonų visas Huon pusiasalis.

70 mylių atstume nuo Finschhafeno australiečiai užėmė Wankon.

Amerikonų bombardierai atakavo Bogadjim, netoli nuo bazės Madang ir Kahili aerodromą Bougainville saloj.

Judžių artistės Marilyn Barker ir Audrey Plate ima lekią kaip nusigrimeruoti ne sulyg grožio saliono mada. Jas moko pora kūrų, kurie tose pareigose jau turi nemaža patyrimo. Mūsųose tropiškose džiunglėse artistiškas nusigrimeravimas labai daug reiškia kario apsaugai.

AMERIKOS JAUNIMAS IR MES SUAUGUSIEJI

Per daugelį metų girdėjome visokio turinio nusiskundimus prieš mūsų jaunimą. Pas daugelį buvo tokia mintis susidariusi, kad Amerikoje gimęs ir augęs jaunuolis jokiam rimtesniam organizaciniam darbu netikęs. Būk jie esą išlepinti, tuštumų prisirinkę, nieko nepaisanti. Apkaltinti bile ką yra lengvas dalykas.

Pažūrėkime kodėl tas jaunimas toks buvo. Pirmiausias atsakymas tai bus, tai kad mes jį taip išauklėjome, nedavėme jiems nieko savistoviai atlikti. Jei jaunuolis atėjo į organizaciją, mes jį žiūrėjome kaip į kūdiki, kuris reikalauja nuolatinės priežiūros.

Tą patį rasime šeimyniniame gyvenime. Vyras ar mergina sulaukė virš 20 metų, bet jį juos žiūrime kaip į 7 metų kūdikį. Prikeltas motinos rūpestingumo dėlei, aprengetas, pavalygintas ir galų gale prižiūrimas ar burną nusiprausė.

Nesakau, kad nereikia vaiką prižiūrėti, bet drašiai sakau, kad reikia jam visada duoti žinoti, kad jau žengį į žmones, kad ant tavęs gulta pati pareiga, kaip ant kiekvieno žmogaus. Tėvų pareiga supažindinti jauną žmogų nuo kūdikystės dienų, apitirkiai nuo 5 ar 7 metų, žinoma, pritaikant darbą palei jo amžių ir nepakenkiant sveikatai.

Tik biskį pagalvokite, jei pasitaikė jūsų gyvenime susirgti ar patūti be darbo, praėjus tam tikram laikui, jau taip sunku vėl pradėti dirbti, nors žinai kas yra darbas ir kaip svarbu dirbti, bet su tuo įgytu tinginiu jau turi gana smarkiai kovoti. Tas pats yra jaučiama pas jaunimą, jei jis neįprato prie darbo arba jo nedirbo iki 20 metų, jam labai sunku prisiversti pradėti dirbti ir daugelis pasirenka labai blogą kelią, kuris padaro visam amžiui sugedusiu žmogum.

Tiesa, mes pergyvenome bedarbę ir to dėka sugadinta daug jaunimo. Bet jei taip, tai kodėl mes turime kaltinti jaunimą, kodėl nepažūrėti į esamas sąlygas, kurios juos privedė prie to.

O pirmiausia pažūrėkime patys į save ir daugiau nekaltinkime jaunimo. Visi gerai žinome, kad šiuo laiku didžioji dalis jaunų vyrų kariuomenėje, daugelis iš jų karo fronte ir jau susepėjo pažinti ne tik kas yra gyvenimas, bet kokias sunkias valandas turi pergyventi jauni žmonės, kad apginti savo šalies ir žmonijos laisvę. Jie tada ima galvoti ar nebuvo galima to žiaurais karo išvengti, o jei buvo, tai kodėl tie mūsų pirm-takūnai ir tai nežūrėjo. Pa-gimdyti kūdikį ir maitinti jį dar ne visa pareiga, reikia gyventi ir visuomeniniu gyvenimu, suprasti kas yra ruošiamas ir ant keno sprando. Kodėl mano ar kito sūnus turi kariuotė? Todėl, kad tūkstančiai ir milijonai tokių tėvų, kaip mes, kas nepatin-kama nuvertė ant kito ir nusiplovę (tik paviršutinią) rankas ir jautėms viso gyvenimo užduotį atlikę.

Kada dabar pasiekia mus laiškaai nuo kareivių, juose taip ryškiai atspindi, kaip smarkiai jie protauja ir nurodo, kaip svarbu remti karo pastangos, kaip reikia bendrai susitarti veikimuo-se, jie nurodo, koks pavojus grėsia visam pasauliui nuo sumiekšėjusių fašistų. Reiškia, jie mokina mus ir pilnai supranta ką reiškia politika kaip tokia. Neabejoj-tina, kad jie sugrįžę mums daugiau pasakys, kas yra organizuotas veikimas ir kokią milžinišką rolę galime

atlikti. Mes dirbdami per virš trisdešimt metų negalėjome taip ryškiai suprasti.

Pažūrėkime ir į tą jaunimo dalį, kuris randasi namuose. Dirba karo reikme- niu išdirbystėse, jie dirba pastoviai, širdingai, atsidavusiai. Jų jokia Grigaitis bei Šimutis negali nustatyti prieš mūsų Talkininkes kare.

Trumpai sakant, mes užmirškime apie Amerikos jaunimo lėpšiskumą, jis drąsus ir energingas. Jei jame to išizimo buvo prieš karą, tik todėl, kad mes juos prie to vedėme. Tikėkime, kad karui pasibaigus darbininkų judėjimas bus daug galingesnis. Jau dabar tai mato reakcinis elementas ir už-tai jis siunta. Jei mes dėsi-me užtektinai pastangų ir čia namuose organizuosimės sekantiems rinkimams, kad reacionieriai nespė-

tų pastoti kelią laisvam org-anizavimui, tada mūsų jaunimas daugiau ir smarkiau ves darbo žmogų prie pažini-mo savo pareigų. Kas jo turi būti atlikta ne tik dėl savęs, bet ir ateinančias kartos.

O. G.

Pasveikinimas Herojų-kū Raudonarmiečių

Amerikos liaudis didelėje daugumoje džiaugsmingai atsiliepa apie Raudonosios Armijos heroiskus žygius. Kur tik susirinks būrelis, tuojau ir diskutuoja karo laimėjimo problema.

Rugsėjo 26 d. susirinko keletas asmeninių draugų pas Križius. Visi džiaugėsi pastaraisiais karo laimėjimais, Amerikos, Anglijos, taip Sovietų Sąjungos. Ryškus džiaugsmas matėsi Raudonosios Armijos žygiams, kad jaučiamas Lietuvos žmo-nių išlaisvinimas.

V. Križius pavaišinęs sve-čius ir bediskusodamas pa-sakė:—Žiūrint į Raudono-sios Armijos heroiskus žy-gius ir jų dėka tikimės grei-to išlaisvinimo mūsų seno-sios tėvynės Lietuvos, be to, visos žmonijos teisių apgy-nimo. Aš norėčiau nors su mažda dovanėlėmis prisidėti prie pasveikinimo jų žygių. Štai \$1. Jį pasekė ir kiti svečiai, sudėjo po dolerį: C. Idzelis, A. Zilevičia, K. Kiselis, M. Križienė. Viso \$5.

Kiek vėliau sustojome pas S. Ragauską, jo užėjoje, pasakėme, kad nusitarėme sveikinti kovūnus, jis sako ir už neatsilikiu ir padėjo \$1. Tad bendra Racine, Wis., kelių lietuvių dovanėlė su-darė \$6.

Visą dovaną pasiuntėme į "Vilnį", kad jie pridotų atatinakančiam komitetui, kuris rūpinasi pasiųsti do-vanas raudonarmiečiams. K. Kiselis.

KENOSHA BIZNIERIAI

SOUTHWEST FOOD MARKET

POVILAS SPRINDIS, Sav.

Groceries—parinkta mėsa—daržovės—vaisiai. Zemiausios kainos ant parinktu produktų. Specialis pardavimas ketvirtadieniais, penktadieniais ir šeštadieniais.

6603 — 33rd Ave., Kenosha, Wis. Phone No. 2-1415

JOHN TELLAIASHA

2114 52nd Street, Kenosha, Wis.

CEVERYKŲ TAISYMO DIRBTUVĖ

Su naujausios Mados Mašinomis Sąžiningas Patarnavimas už labai prieinamą kainą.

WAUKEGAN BIZNIERIAI

A. BITVINSKO BUČERNĖ IR GROSERNĖ

711—8th Street

Maistas šviežias ir pirmiausias. Sąžin-gas ir drągiskas patarnavimas.

BILL'S GREEN STAR TAVERN

Vieta, kur visus maloniai priima.

DIRECT CRAW BEER

Sav. B. J. MASILIUNAS

820-822 Tenth Street

WAUKEGAN, ILL.

F. KRISUNAS

PEILIŲ SPECIALISTAS

927 Wadsworth Ave., Waukegan, Ill.

Išdirbu geriausius peilius: duonai riekti, mėsiui piauti, medžioklei ir kitokius. Laišku prisiuskite nupiešę modelį, kokio norite. Padaręs jums prisiusiu: gavę, apžiūrėję ir išbandę gerumą—siųskite pinigūs.

Mano darbo peiliai parduoda:

Kenosha: pas Leo Rock, 22nd Ave. & 52nd St. Waukegan: McAllister & 10th St., Drugstore.

SHEBOYGANO BIZNIERIAI

Padarykite Taisyklę Atlankyt

JOHN RITCHTER'S TAVERN

Penktadieniais Žuvis, Šeštadienį

1635 Indiana Ave., Shebo

Kenosha, Wis.

Charm Beauty Salon

LaFaire Beauty Salon

Mes Grožę Pagražinam Visokas dailės — kultūros darbas yra atliekamas prityrusių rankų.

Savininkės WILMA LESKOWICZ ARMINDA FARIS 3103 — 60th Street Phone 2-3092 Phone 2-4869 6819—14th Avenue

Jei Būsite Racine, Wis., Nepamirškite Atsilankyt—

STANLEY'S TAVERN

Savininkas ST. RAGAUSKAS

Gardūs Gėrimai ir Užkandžiai

1102 State St., Racine, Wis.

CUDAHY, WIS.

Bill's Tavern

5274 So. Packard Ave., Cudahy, Wis.

Phone Sheridan 9936

Tarpe So. Milwaukee ir Milwaukee Highway

HITLERININKŲ ŽVERIŠKUMAI OKUPUOTOJE TAR. LIETUVOJE

M. PRANAITS.

(Tęsa)

Nė vienas lietuvis ir niekuomet negalės pamiršti tos baisios tragedijos. Nė vienas lietuvis negalės dovanoti ir nedovanos vaikazūdziams—vokiškiems fašistams.

II.

TAIKINGŲ MIESTŲ IR KAIMŲ BOMBARDAVIMAS, VAIKŲ, MOTERŲ IR SENIŲ ŽUDYNĖS.

1941 m. birželio 22 d. rytą hitleriniai grobikai apšaudė iš patrankų ir subombardavo daugelį Lietuvos miestų ir kaimų. Per vieną valandą žydintieji Tarybų Lietuvos miestai—Kretinga, Marijampolė, Tauragė, Kalvarija, Vilkaviškis, Alytus—virto rūkstančių griuvėsių krūvomis.

Bėgančius iš degančių miestų civilinius gyventojus šaudė iš kulksvaizdžių vokiečių lakūnai ir žudė parasūtais nuleisti vokiečių diversantai. Pirmomis karo dienomis tuo būdu buvo Lietuvos vieškeluose ir plentuose išžudyta tūkstantai moterų, vaikų ir senų, bėgusių nuo karo baisumų. Vokiečių lėktuvai šaudė ne tik į bėgančiųjų žmonių būrius; jie net vaikėstė ir šaudė iš kulksvaizdžių į atskirus žmones.

Kad vokiečiai tyčia vykdė civilių gyventojų žudynes, patvirtina, be kita ko, ir instrukcija, kuri buvo rasta pas vieną užmuštą vokiečių desantininką. Toje instrukcijoje sakoma: "... Karui prasidėjus, reikia organizuoti bėgančiųjų iš Lietuvos gaudymą... Pabėgėlių gaudymą galima vykdyti su mažesniu kiekiu ginklų, nes jų, suprantama, sargybiniai nelyds. Sekminesniais pabėgėlių gaudymui reikia persirengti užmuštų rusų kareivių rūbais. Sugautus pabėgėlius reikia tuojau sušaudyti, o jų vežimą turėtų paslėpti." Štai ką pasakoja šių šiurpių civilių gyventojų žudynių liūdinininkai.

Fašistiniai Maitvanagiai Bombarduoja Miegančią Tauragę.

(Pasakoja tauragietė Elena Mockėnė)

Birželio 22 d. 4 val. ryto mane išmetė iš lovos baisus sproginas. Išsigandusi ir nenuvokdama, kas atsitiko, aš su chalatu išbėgau į kiemą. Prieš mane atsivėrė baisus reginys. Miestas buvo apimtas tirstų dūmų ir liepsnos. Mano namų stogas degė. Iš kaimyninio namo beliko tiklatai griuvėsių krūva. Patvėrė buvo pilna moterų ir vaikų. Girdejos klaklus švilpimas ir sproginai. Tai buvo vokiečių mėtomos bombos. Negaledama grįžti atgal į degantį namą, aš beveik vienmarškinė, prisijungia prie einančių užmiešio kryptimi moterų ir vaikų būrio. Nėtrūkus pasigirdo kulksvaizdžių tratėjimas. Moterys ir vaikai gulė ant kelio ir slėpėsi į griovius. Aš taip pat puolau į griovį. Išlipau, kada nutilo moterų dūzgimas. Daug žmonių liko griuviose.

Kaip Vokiečių Lėktuvai Apšaudė Mus Iš Kulksvaizdžių.

(Pasakoja Ukmergės gyventoja Ona Marcinkienė)

Aš neatmenu kokias tai buvo diena—trečiadienis, ar ketvirtadienis,—nes susimaišė dienos ir paros.

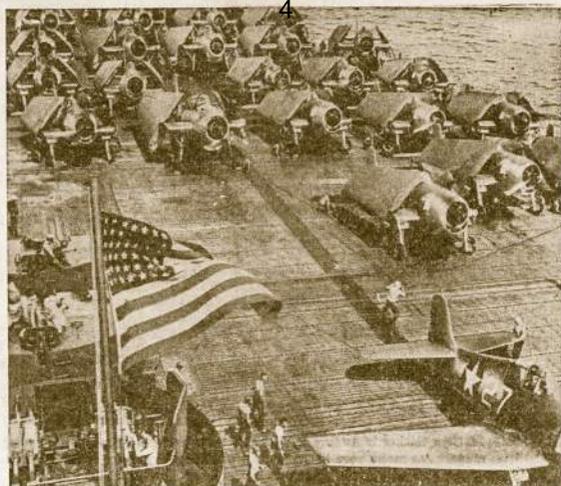
Plentu tarp Utenos ir Zarasų ejo didelė grupė žmonių iš įvairių miestų ir kaimų. Ejo gandai, kad vokiečiai jau netoli, ir visi jaudinosi, stengėsi greičiau nueiti. Toje grupėje daug buvo moterų, kai kurios buvo su vaikais. Visi skubėjo, kad greičiau ištrūktų, kad tik nepakliūtų į vokiečių rankas.

Vakarop daugelis sustojo miške pasilsėti. Tai buvo baisi naktis. Vaikai drebėjo nuo šalčio ir baimės, dėl tolimų, kurėjų bombų sproginų, dėl to, kad naktį staiga pasidarė baisiai šviesu. Naktį prisirinko dar daugiau žmonių. Svintant visi leidosi Zarasų link.

Mes ejom apie valandą. Buvo jau visiškai šviesu. Miškas pasilikto užpakalyje. Staiga išgirdom moterų ūžimą. Trys lėktuvai, išskridę iš už miško, pradėkė viršum mūsų galvų. Mes labai aiškiai pamatėm svastikas. Visi baisiai išsigando, bet lėktuvai taip greitai praskrido. Visi lengvai atsidoso. Bet peranksti mes apsidžiaugėme. Praėjo tiklatai keletas minučių, kaip tie patys lėktuvai vėl pasirodė, šį kartą dar žemiau, ties pat galvomis.

Bėgti nebuvo kur,—vienai krito ant žemės, kiti į negriovius abiejose plento pusėse. Po sekundos iš lėktorėdžio šaudyti. Kas darėsi tomis minutėmis—sunku žinti. Po dviejų-trijų minučių, kada aš pakliau ir apaugiau aplinkui, aš jau mačiau: ant plento, griuviose plėtoje užmuštos moterys, vaikai, vyrai. Buvo daug sunaikintų žmonių. Nėoli nuo tos vietos, kur aš gulėjau, stovėjo žmonių būris, ant žemės prie jos kojų gulėjo 2-3 metų kūdikėlis. Motina, įkibusiais į plaukus pirštais akimis, neįstare nė vieno žodžio. Man visiška suakmenėjo. Kada išlikę gyvi ėmė eiti, aš savo užmuštą vaiką, stipriai prispaudė eiti, kad leidosi bėgti. Mazdaug už valandos, kada lėktuvai (tie patys ar kiti, velniais juos, prakeiktoji savo puolimą ant mūsų, aš pamaniau, kad lėktuvai šaudė iš kulksvaizdžių ir prie jos gulėjo kūdikėlis.

(Bus daugiau)

Suglaustais sparnais, bet jau įkaitusiais motorais, eskvdronas mūsų karinio laivyno orlaivių bilė minutą pasirengę nešti mirtį ašies banditams. Bombieriai iš matosi sutūpdyti ant orlaivių nešiko laivo denio kurnors vandenys.

Detroito Kolonna

Detroito progresyviai lietuviai gerai darbojasi dėl karo laimėjimo. Pereitą žiemą jie gausiai aukojo Raudon. Kryžiu. Jie per savo komitetą, Detroito Lietuvių Karą Laimėti Komitetą, nupirko Red Cross Canteen ir Station Wagon. Dar ir pusėtinai pinigų pridavė.

Progresyvie sriovė aukomis pralenkė abidvi kitas sroves sudėjęs į daiktą.

Dabar vėl pasirodė smarkiai su juo bonų pardavimu. Man pranešė Radijo Klubo pirmininkas Dr. Paleševičius, kad iki šiol per lietuvių pusvalandžio programą jau yra išparduota artai 140 tūkstančių dolerių vertės karo bonų. Ir vajuš vis eina.

Dabar smarkiai pradėjo darbuotis LDS 21 kuopos sekretorė Uršulė Palevičienė prardavimu karo bonų LDS vardu. Man sakė, kad jau turinti prardavus virš 10 tūkstančių dolerių vertės bonų kuopos kreditui.

Visi po biskį darbuojasi. Bet reikia duoti kreditas tiems, kurie smarkiai už kitus darbuojasi. Reikia pasakyti, kad mūs tarpe smarkiausiai yra pasidarbavę trys vietos nenulstantios veikėjos: spaudos vajininkės Vera Smalstienė, Marijona Smirtevičienė, ir pracity naujų narių gavime dėl LDS Uršulė Palevičienė. Bet dabar daugiausiai karo bonų išparduota per Uršulę.

Smagu žymėti, kad mes turime tokias gabias darbuotojas mūs progresyviams plėtojime.

Draugijų Sąryšis jau atlaikė vieną konferenciją. Konferencija užgyrė šaukiamą demokratiniui nusistatčiusiu lietuvių suvažiavimą. Tokis suvažiavimas jau senokai turėjo įvykti.

Dalyviai išsireiškė mintis, kad jei būtų galima, turėtų įvykti suvažiavimas kur nors arčiau į vakarus. Juk mes turime žinoti, kad Chicago yra daugiau lietuvių negu Kaune. Na, o kur Detroitas, Clevelandas ir ki-

tos mažesnės kolonijos. Nejaugi brooklyniečiai mano, kad Naujos Anglijos lietuvių perviršys vakarines kolonijas skaičiumi delegatų. Jei taip būtų, tai gal ir pateisintume šaukiamą suvažiavimą Brooklyne. Bet jei ne, tai negalima pateisinti.

Pamastykit geriau, draugai, apie suvažiavimui vietą.

Treasury Departmentas surengė parodą ir Four Freedoms Show. Užkvietimą ir aš gavau. Paroda įvyko ant Woodward pl. J. L. Hudson krautuvis. O Four Freedoms Shaw įvyko J. L. Hudson krautuvis auditorijoje.

Parodoje teko matyti Red Cross Station Wagon, kurį aukojo Detroito Progresyviai Lietuviai ir ant kurio užrašyta: "Donated by Lithuanian Win the War Committee."

Geras mūsų darbas atliktas ir tas kelia mūsų tautos vardą Amerikos žmonėse.

Pereitą nedėliedienį "Free Press" išspausdino straipsnį apie mūsų darbą. Straipsnis labai geras ir parodo, kad mes dar trys randaime Dėdės Samo kariuomenėje, o tris trumpą laiką dar vienas brolis, Alfonsas Jostas. Vadinasi, penki broliai iš astuonių tarnaus mūsų šalies kariuomenėje.

Visi jaunuoliai yra LDS nariai.

Nuo savęs linkiu kuogeriausio pasisekimo jums, jaunuoliai, jūsų tarnyboje.

Tėvai dvasiškių siunčia savo vaikus, kad taptų kunigais ir turėtų sau lengvesnį gyvenimą. Taipgi vėliau pagelbėtų savo giminėms ekonominiui.

Tą matėme praity, tas ir dabar yra daroma. Varde došiusi apsaugojimo nuo pragaro kunigija susikrovė sau didelius turtus. Ir dar to ne užtenka. Jie dar bando kontroliuoti švietiškas valdžias. Žinoma, per tokias Smetonas, Frankus ir jiem panašius.

Man rodosi, kad jei kunigas ar žmogus norintis būti kunigu nori gelbėti griėninkų dušias nuo pragaro, lai jie tuom užsiima. Bet kam kisti savo nosį į švietiškas valdžias, kurios Dievo "leistos," bet kunigams nepatinka.

Apsaugok gamta Lietuvą nuo kunigų kontrolės!

J. Brukas.

Jūs galite pagelbėti Amerikai sumobilizuoti galingiausią armiją sumuštini fašizmo reguliariai pasipirkdami J. V. D e n s e Bondsų ir Stampų.

Siuočiamė Gėles Telegramomis į Viso Pasaulio Dalis
LOVEIKIS—Kvietkininkas
Gėlės Vestuvėm, Bankietam, Pagrabam
3316 S. Halsted Street, Chicago Yards 7303

NULIUDIMO VALANDOJE

Kreipkitės į
ANTHONY B. PETKUS

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIUS
DVI MODERNISKOS KOPYCIOS
JUSU PATOGUMUI:

6812 S. Western Ave., Chicago
Telefonas Grovehill 0122

1410 South 50th Avenue, Cicero
Telefonas Cicero 2109

Mūsų patarnavimas yra greitas, mandagus ir Jūsų finansikam stovėj priimamas.

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

NARIAI CHICAGO LIETUVIŲ LAI DOTUVIŲ
DIREKTORIŲ ASSOCIACIOS

Turime Kopyčias Visose Miesto Dalyse
Ambulanso Patarnavimas Dieną ir Naktį

Turim Kopyčias Visose Miesto Dalyse

LACHAWICZ ir SUNUS
2314 W. 23rd PLACE TELEFONAI: CANAL 2515 ir 2516
SKYRIUS: 42 E. 108th ST. Telefonai: Pullman 1270 ir 2515

P. J. RIDIKAS
3334 S. HALSTED STREET 710 W. 18th STREET
TELEFONAS YARDS 1519

J. LIULEVICIUS
4848 S. CALIFORNIA AVE. TELEFONAS: LAFAYETTE 3072

S. P. MAŽEIKA ir EVANAUSKAS
3319 LITUANICA AVE. TELEFONAI: YARDS 1138 ir 1135

ANTANAS M. PHILIPS
3391 LITUANICA AVENUE TELEFONAS: YARDS 4508

LEONARDAS F. BUKAUSKAS
10821 S. MICHIGAN AVENUE TEL. PULLMAN 9061

KAI BŪSITE SCRANTON, PA., TAI UŽEIKITE PAS P. Pėstiniką

BAR & GRILL

1027 West Greenwich Street Kampas North Main Street

Tik blokas nuo lietuvių bažnyčios prie 611 kelio, kuris eina į New Yorką.

Telefonas: Scranton 3-9917

Siandien Prasideda Rinkliava į Karo Fondą

Nuo spalio 4-tos prasideda rinkliava į Community ir Karo Fondą. Chicago ko komisijos pirmininkas Aubrey H. Mellinger atsišaukia į visus žmones aukauti į tą fondą.

Pras'o visų organizacijų prisidėti. Iš darbininkų rinks žmonės. Praso jų aukauti po dienos uždarbą. Taipgi pras'o būvniečius, kad jie tą patį padarytų.

Lietuvių organizacijos prašomos kooperuoti ir kiek gali siųsti savo aukų iš lizo. Community and War Fund adresas 111 West Washington st., Chicago, Ill.

Siame mieste numatyta surinkti \$12,906,424. Rinkliava tęsis tol, kol bus surinkta pasiskirta suma pinigų.

Iš šio fondo paskui duos įvairių šalių dėl karo nukentėjusių ir dalį pinigų perduos labdariniam organizacijom rūpintis čia paraimui tų žmonių, kuriem reikalinga.

SUBVĖS ATIDARYMO IŠKILMĖ SPALIO 16-TĄ.

Nuo šio mėnesio 16-tos pradės veikti State st. subvėsi linija. Tą dieną 12-tą valandą nakčia įvyks iškilmė, kurioje dalyvaus majoras Kelly ir kiti miesto pareigūnai.

Subvėsi operavimas pavadinama Chicago Rapid Transit Company. Tos kompanijos viršininkai dalyvaus iškilmėje, tai A. A. Sprague ir B. J. Fallon. Jiem įteiks miesto leidimą, parendavimio dokumentą.

State st. subvėsi susijungia šiaurinėj miesto dalyje su elevatorium prie Chicago ave., o pietinėj miesto dalyje prie Roosevelt rd.

Dar Apie Talkininkų Militar. Valdžią (AMG)

prūms). Į Norvegiją gręš Norvegijos valdžia, o Olandiją Olandijos valdžia iš Londono ir tt. Talkininkų Militarinė Valdžia numatyta imsis tvarkyti Italijos, Vokietijos ir Japonijos kraštus. Bet kokių kelių tas tvarkymas eis, kaip jis bus pritaikintas praktikoje, tai dar tebėra teorijos lūkste.

Kiek liečia Amerikos komunistus, tai jie tuo klausimu tik savo nuomonę išreiškia. Kaip į tai pažitėrus Vokietijos, Italijos bei Japonijos komunistai, tai grynai jų reikalas. Jie yra tų šalių gyventojai. Riš kylančias problemas kaip geriausia jų tautai, jų šaliai atatinaka.

Prie pabalgos pasakytume, kad importavimas valdžios iš bile kokios šalies, nors ji ir geriausia, vietos nem nepatiko ir nepa... karo tose šalyse turi... edimui visų rei... F. Abekas.

Prašo Padėti Neturintiems Kur Gyventi

Yra žinoma, kad Chicagoo trūksta gyvenimui namų. Jų pristatytį negalima šiuo laiku, nes nepakanka namų statybai medžiagų.

Todėl majoras atsišaukia į visus namų savininkus, kad jie kooperuotų. Kurie turi tuščių kambarių, arba turi daug ir galėtų kitiem užleisti kambarį, kitą (išrenduoti), majoras ragina atsišaukti į įsteigtą raštinę ir pranešti.

Ten nurodo, kad šeima negaudama kambarių gyvenimui, aišku, turėtų jos galva apiešti darbą ir važiuoti kitur. O tas pakenktų produkcijai.

Tad ragina namų savininkus ir turinčius kambarį išrendavimui, kad praneštų War Housing Center of Civilian Defense, Andover 1690.

Tarpe spalio 3-čios ir 9-tos bus vedama kampanija, kad aprūpinti visus tinkamom vietom dėl gyvenimo.

Prailgino Darbų Įšaldymą

Darbų įšaldymas Chicagoj prailgino. Iki šiol neapėmė taip plačiai šiai dalykas. Dar visos šalies plotu patvarkė darbu įšaldymą karo įmonėse.

Pagal tą patvarkymą darbininkas negali palikti darbo be leidimo iš Karinės Darbo Pajėgos Tarybos.

Valdžia mato reikalo tauti darvyti. Mat daug darbininkų palieka vietas ir ieško kitur darbų. Nuo to nukentėcia gamyba. Per paskutinius kelis mėnesius tokių kaitaliojimų buvo labai daug. Jog tam užbėgti už akių ir paskelbta darbų įšaldymas per visą šalį karo įmonėse.

Peštukai Jaunuoliai Susitakė

Vakarienių miesto dalyje veikė dvi jaunuolių pėsčiųjų saikos. Teisėjas N. J. Bonelli susisaukė jaunuolius į "Mother Gabriel Church" ir pasakė jiem pamokas.

Teisėjas nurodė, kad jų vandališkas elgėsis yra netikęs. Prie nieko gero neveda veikimas saikų ir vieni kiti mušimas. Pagaliau jaunuoliai pamatė jų negerą darbą. Jie apsiarė likviduoti pėsčynas, pasisveikino ir pasakė daugiau vieni kitių neužpuldins.

Vienai šaiškai vadovavo Frank Morelli, o kiti Irvin Levin.

E. Dauterienės Sunus Valukas Svečiuojasi

E. Dauterienės sūnus Juozas Valukas parvažiuo paviešėti, pasimatyti su matuše ir kitais šauksniais.

Jis gavo atostogų 10 dienų iš armijos tarnybos, užbaigęs 5 mėnesių kursą Vanderbilto Universitete, Tenn. valstijoje.

Juozo Valuko brolis Antanas Valukas advokatas, jo žinoma ir maža dukrytė labai linksmi, kad gavo pamatyti brolių švogerių ir dėdę.

Juozui Valukui karinė tarnyba gerai sekasi.

Dauteriai gyvena 3941 65th st. M. S.

UŽSIMUSĖ LAKONAS

Charles Affeld, čiegiagietis, užsimusė bandant orlaivius skraidyti Arenalvile, Ill., orlaivyje.

Naujos Kainų Lubos Daržovėm ir Vaisiam

Kainų administracija patvarkė naujas kainų lubas. Sulgų tų nuostatų daržovės, vaisiai parsiėduos biskį pigiau, negu buvo iki šiol. Paavyzdin, vynuogių svaras 16 centų. Svaras citrinų 14 centų, svaras orinčių 14 centų, svaras kopūstų 9 centai, morkų svaras 7 iki 12 centų, svogūnų 17-19 centų. Kiaušinių kaina nuo 55 iki 70 centų už tuziną.

Uždėjo kainom lubas, kad numazintų kainas. Už daržovės ir vaisius kainos buvo peraukštai iškelta, sako administratorius Mulcahy.

Uždėjo kainom lubas, kad numazintų kainas. Už daržovės ir vaisius kainos buvo peraukštai iškelta, sako administratorius Mulcahy.

Bendrų Transferų Sistema Jau Veikia

Jau pradėjo veikti bendrų transferų sistema, tai gali gauti transferą ant elevatorio bei ant buso, užmokant 10 c. Kol kas dar neturi padarę, kad būtų atskiros spalvos. Pavyzdžiui, vienos spalvos elevatoriui, kitos spalvos busui ir tt.

Atelytyje bus spalvų tvarka. Bet kol kas vartoja tuos transferus kokie yra.

Žmonės dar neišmoko ir mažai jnis naudoja. Bet jau yra didelis palengvinimas keliauninkams. Jie atelytyje tuo plačiai naudosis.

Žmonės dar neišmoko ir mažai jnis naudoja. Bet jau yra didelis palengvinimas keliauninkams. Jie atelytyje tuo plačiai naudosis.

Laikas Dabar Rupintis Laužo Rinkliava

Majoras Kelly išleido proklamaciją laužo rinkliavos klausimui. Jis atsišaukia į visus gyventojus padidinta energija darbuotis renkant seną metalą, popieras ir kitus dalykus reikalingus karo laimėjimui.

Atsišaukime nurodo į Civilinio Apsigynimo pasirengimą, kad lapkričio 11-tą gerai atžymėti medžiagų rinkliava.

Tą dieną, kada bus paminėta perėito pasaulinio karo pailauvą paskelbimas, pasiūlyta surinkti tūkstančiai tonų senų geležų, popierių, senų skardinių ir tt.

Į Civilinio Apsigynimo pareigūnų veiklą nurodo, kad per visą šį laiką rinktų senus daiktus. Juos, kaip geležis, sumestume į vieną kupetą. Atėjus tai dienai trokai važinėti po miestą ir surinks laužą.

Dėlei popierių rinkimo prašo šeimininkes, ypač namų savininkus, kurie jie tautintų popierą. Kuomet jau susidarys daug, apie šimtas svarų, tai praneštų sekamu telefonu: State 8787.

PAGERBĖ UGNIAGESIŲ VIRŠININKĄ CORRIGAN

Pereitą penktadienį įvyko iškilmė pagerbimui ugniagesių viršininko, komisio-nieriaus M. J. Corrigan. Corrigan tarnyba buvo aukštai įvertinta apsaugojimo namų nuo gaisrų, išgelbėjime gyvybių ir turto.

Dalyvavo pagerbime majoras Kelly, apdrūndos kompanijos viršininkas ir kiti įžymūs asmenys.

Motina Laidojant Pašovė Du už Turta

Pereitą šeštadienį Ridge-wood kapinėse laidojant Mrs. Bertha Topp, 81 metų, įvyko tragedija. Nuleidus senukės karstą į duobę, pasigirdo šūvis iš revolverio. Kulka perskriodė smilkinį Mrs. Annycy Topp. Paskui kita kulka. Ji apdraskė pilvą Arthur Topp, 40 metų.

Dar du šūviai pasigirdo, bet nieko nelietė. Tuomet Paul Topp, 50 metų, šoko automobily ir nuvažiojo.

Sako, šaudymas įvykęs dėl senukės turto paveldėjimo. Dabar policija ieško Paul Topp, kuris sužeidė savo brolių ir marčią.

Majoras Paskyrė Su Sovietais Draugin-gumo Laikotarpi

Majoras Kelly paskelbė, kad nuo lapkričio 6-to iki 16-tos Chicagoj skaitysis Amerikos ir Sovietų drauginom savaitė.

Amerikos-Sovietų Drauginom Taryba, kuri jau senai yra įsteigta, šaukia konferencija spalio 5-tą, 7:30 val. vakaro Field Building, 120 West Adams st.

Šioj konferencijoj bus tarimas kokių veikimą išpėsti bėgyje į tu 10 dienų, kurias majoras paskyrė.

Kurie turite laiko, ypač organizacijų komitete nariai, turėtų konferencijoj dalyvauti.

Vytautas Grigas Svečiuojasi pas Tėvus

Vytautas Grigas, tarnaujantis orlaivyne radio skyriuje, baigė mokyklą Scott-Field, Ill. Pereitą savaitę parvažiojo atostogų pas tėvelius, kurie gyvena Bridge-porte.

Grigai labai mandagūs ir nuoširdūs žmonės.

Vytautas pasibuvęs keletą dienų išvyks Californijon toliau eiti karinės pareigas. Jis yra Pfc. rango. Pasimatyti su Vytautu atvyko E. Bagdonienė iš Johnstonown City, tai jo krikšto motina.

Šio karo vyresnis brolis, Antanas Grigas, tarnauja pakraščiu artilerijoj. Jau senokas laikas yra Naujoj Gvinėjoj. S. D.

MAJORAS PASVEIKINO COURTNEY.

Majoras Kelly pasiuntė pasveikinimą T. Courtney, prokurorui už pasidarbavimą, atidengimą kas nužudė du gengsterius Stanton ir Quirk.

James Egan, vienas Quirk nužudytojų, yra areštuotas. Jis, kaip policija paduoda, prašo laikyti kalėjime, tai viską pasakysias apie gengsterius. Jeigu jų paleis, tai galas, gal iš keršto nužudytų.

Gengsterių galva gaudaves po \$1,500 pinigų iš gemblinio gūstų kaipo protekcijos. Kam tuos pinigus duodavo, tai kol kas paslaptis. Tai pirmas atsitikimas per daugelį metų, jog atidengė gengsterių tarpasavinį žudymąsi.

Siandien Laidos Katriną Jusevičiūtę

Pagarbėsjuoio Veikėjo Duktė Numirė Pereitą Rugsėjo 30.

Brightonparkiečių lietuvių, kurie pažinojo Jusevičiūtę šeimą, lūdesis suspaudė širdis, sužinojus apie mirtį Katrinios Jusevičiūtės, susilaukusios 29 metų.

Seniaus Jusevičiūčių gyvenyone Harrisburg, Ill. Tenai Katrina ir gimė.

Jos kūnas pašarvotas Lūlevičiaus koplyčioje, 4348 W. California ave. Laidotuvės įvyks šiandien, spalio 4-tą, 8:30 val. ryte. Pirmiausia bus pamaldos Nekalto Prasidėjimo Pan. Sv. parapijos bažnyčioj. Po to kūną lydės J. S. Kazimiero Kapines.

Juozapas Jusevičius yra plačiai žinomas veikėjas. Per eilę metų jis yra labai rūpestingas finansų sekretorius LDS 76 kuopoj.

Gaila jaunos merginos! Didelė simpatija visai Jusevičiūtei šeimai. Ji paliko nu-lūdesius tėvelj Juozapui, motušę Katriną, brolius Juozapą, Pranciškų ir Joną, ir sesutę Moniką.

Visi dalyvaukite velionės laidotuvėse ir atiduokite pakututinį patarnavimą; Jusevičiūtei šeimai išreikškite užuojautą.

Brightonparkietis.

"Tribune" Paduoda Neteisingai Žinias

Negrų Nacionalės Urban League metinėj konferencijoj plačiai diskutuota rasinės neapykantos panaikinimo problema. Raginta valdžia įsteigti tarp-rasinę nacionalę komisiją, kurios rūpestis būtų iširti pasireikšiančius rasinius prieštaravimus ir imtis veikimo, kad tie nepagaidautini tautos vienybės dalykai išnyktų.

Konferencijai baigiantis nurodė į tris aiškius požymius, kurie turi fašistinių veiksmų charakterį.

1. Išteisininimas policistų, kurie nušovė negrą jaunuolį Elmo Vassar Roselando.

2. Nedavimas vietos apsigyventi negram studentam Northwestern Universiteto bendrabučiuose.

3. Ištyrime Detroito riaušių, kurios kilo birželio mėnesį, apkaltinimas negrų.

Prie to konferencijoj vadovė pareiškė "Tribune" pareiškė, kad laikraštis neteisingai žinias apie negrus paduoda.

DEVYNIOS LOVOS SENŪKŲ KAMBARYJE.

Senų žmonių name, Bar-den Convalescent Home, 3949 Lake Park ave., vienam kambaryje 9 lovos, sako sveikatos prižiūrėjimo daviniai.

Tame name daugiausia gyvena seni žmonės. Vienas 73 metų iš tų užimančių kambarį su 9 lovom.

Raštinii Darbininkų Algos Pakilo

Karas prisidėjo prie raštinii darbininkų algų pakėlimo. Pirmiau mergaitės, kurios vartodavo mašinėles laiškių rašymui, skaičiavimams, gaudavo po \$16-18 per savaitę. Stenografės dirbdavo už \$23-25 per savaitę.

Dabar padėtis daug geresnė. Jų algos pašoko arti \$30 per savaitę. Sekretorių stenografų algos \$35-40.

Baltkalnierii darbininkų algos buvo pernemięg žemos. Kai atėjo karo įmonėse progos gauti geresnes algas, tai ir raštinii darbininkam turėjo pakelti, nes kitaip ten nesilaiko pastoviai.

Dabar raštinii darbininkų 56 nuosimčius sudaro moterys.

Cook apskrityje buvo parduota 3-čios karo paskolos bonų daugiau kvotos 6 nuosimčiai.

Viso išparduota už \$789,372,400. Kvota šio apskričio buvo \$746,348,400.

Tačiau tenka pažymėti, kad daug pirkto bonų finansinės įstaigos. Asmeniniai žmonės netaip jau geriausia pasižymė. Kituose miestuose asmeninių pirkimų buvo daugiau.

Visos valstijos plotmėj kvota prašokta 7 nuosimčiai.

Dienraščio 'Vilnies' Koncertas

SPALIO - OCT. 31 Sokol Hall

2343 So. Kedzie Chicago, Ill.

Anna-James Tavern

3212 S. Halsted Street

Kingsbury Alus Geri Cigarai Skanus Vynas ir Degtinė JAMES JANULEVICIUS ir ANNA BAGDONAS, Sav.

CHICAGO RESTAURANT

3102 S. Halsted St.

Specialiai pagaminame esknius valgius. Sekmdieniais vietūs. Bar-B-Q šonkaliai ir įvairūs užkandžiai.

Medicinos Doktorai

Dr. Emily V. Krukas GYDYTOJAS IR CHIRURGAS 4146 Archer Avenue Ofiso Tel. LA Fayette 3210 Res. Tel. LA Fayette 0094

Dr. A. K. Rutkauskas GYDYTOJAS 4442 S. Western Avenue KASDIEN Sekmdieniais pagal sutartį

Dr. V. A. Simkus GYDYTOJAS IR CHIRURGAS IR AKINIUS PRITAIKO 744 W. 35th Street

Dr. Strikol'is 4645 S. Ashland Avenue GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

Dr. T. Dundulis GYDYTOJAS IR CHIRURGAS 4157 Archer Avenue

Dr. Bertash 756 West 35th Street (Kamp. 35th ir S. Halsted St.)

Dr. A. K. Butko KOJŲ SPECIALISTAS 7214 S. Ashland Avenue

Dr. C. Z. Vezelis DENTISTAS 4645 S. Ashland Avenue

Dr. Marjan S. Swiont GYDYTOJAS IR CHIRURGAS 4204 Archer Ave.

Dr. G. SERNER LIETUVIS AKIŲ GYDYTOJAS 25 metų patyrimas

Dr. KARL NURKAT (NURKAITIS)

EXTRA! EXTRA! Pirmaltnis Vardas ir Adresas MONARCH LIQUOR

EXTRA! EXTRA! Pirmaltnis Vardas ir Adresas MONARCH LIQUOR

